Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНО: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ЛЮТОГО 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 43. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 14, 1953. VOL. LXI

СКАСОВАНО КОНТРОЛЮ ЦІН ТИСЯЧІВ ПРОДУКТІВ

Вашингтон. — Адміністрація президента Айзенгавера знову скасувала контроль цін тисячів різнородних продуктів і предметів, проголошуючи їх другий список. Перший раз проголошено скасування контролю попередньої п'ятниці а тепер прийшла друга частина, яка охоплює між ін. м'ясо, домашньої птиці, яйця, мило, газоліну, нерафіновану нафту, ґумові вироби. Другий список звільнених з-під контролю предметів охоплює такі продукти: нафту, газ і споріднені продукти, за вимком олії ч. 2 для огрівання мешкань. Без контролю остаються природний газ, олії до смарування, віск, товщі, асфальт і його побічні вироби.

Уся ламань і другорядні метали включаючи й мідяний злом, в наслідок чого заповіджена підвишка цін на мідь від 19 до 30 центів на фунті. Звільнені з-під контролю дальше: оливо, цинк, бляха й інш іметалі та услуги при будовах, включаючи й витрати на побудову домів, шляхів і інших проєктів, одначе туди не належать ціни будівельних матеріялів. Маргарина залишається дальше під контролем, але інші товщі звільнені. Звільнений теж папір, включаючи й газетний папір, сирова ґума, автомобілеві опони і всі ґумові вироби, такі як зап'ятки, підошви, золі, дощеві плащі й інші одяги, як природної так і з штучної ґуми; — фарби, покости і лякери; Фабрично вироблені доми й всі їх складові частини і платні за випозичення різних промислових машин. Сталеві й залізні форми і всілякого роду, залізна руда. М'які тубки, такі як на пасту до зубів, металеві закрутки, скло на шиби до вікон і скляні коробки, вживані для пакування овочів та городин чи ліків. Директор контролю цін заповідає, що в наслідок скасування контролю прийде підвишка на багато виробів і продуктів. Зі скасуванням контролю буде звинених 78 бюр, а 2,000 працівників і службовиків утратять затруднення. Тепер ще 27,4% продуктів, головно життєвих, залишається під контролем, але й ті з часом будуть звільнені.

Всі конґресмени, без уваги на партії, запрошені до Білого Дому на гостину

Вашингтон. — През. Айзенгавер заводить новий спосіб порозуміння з Конґресом, а саме запрошуючи на гостину до Білого Дому його членів без уваги на приналежність до політичних партій. Такі гостини почнуться вже від найближчих тижнів. Вони будуть мати неофіційний характер і будуть іти поступово тому, що прийняти на розмові під час перекуски 96 сенаторів і 435 членів Палати Репрезентантів вимагає часу. Першого тижня після інавгурації президент прийняв конґресових провідників Республіканської партії на перекусці, а ще з кінцем поточного тижня він зустріне теж і демократів. Досі запрошено десять републіканців і десять демократів.

Конґресові комісії хочуть переслухати Ван Фліта

Вашингтон. — Серед конґресових кіл повстав рух, щоб запросити на переслухання ген. Джеймса А. Ван Фліта, що саме покінчив своє командування армії Об'єднаних Націй з Кореї. Окремо хочуть переслухати його чотири комісії в Сенаті, а окремо одна комісія в Палаті Репрезентантів. Конґресмен Дюї Шорт, що очолює комісію збройних сил у Палаті, висунув думку, щоб об'єднати комісії обидвох палат і влаштувати спільне переслухання для висслухання думок генерала в справі складення однієї політики для Кореї.

У Бостоні побудують місцевий „Рокефеллер Сентер"

Бостон. — Синдикат нюйоркських підприємців, очолюваний Роджером Л. Стівенсом, підписав контракт для викупна 28-акрової площі, зайнятої тепер залізничими варстатами підприємства Бостон енд Олбені Рейлровд, за ціну $ 500,000. На цій площі, як заявляє Стівенс, буде побудована низка високих будинків, що нагадуватимуть „Рокефеллерів Сентер" у Ню Йорку, коштом $ 75,000,000. Стівенс відомий із закупу в 1951 р. нюйоркського найвищого будинку Емпайр Стейт Билдінґ за ціну $ 75,000,000. Він має важливі реальності теж в інших великих містах Америки. Йому 42 роки віку, отже має ще велику майбутність перед собою.

Викрили висилку зброї до Мехіка

Даллас, у стейті Тексас. — Після приловлення змовників для перепачкування американської зброї вартістю $ 250,000 до Мехіка, покликано 12 змовників перед суд і судейська слідча лава поставила їх у стан обвинувачення. Серед обвинувачених находиться 62-річний Турман Рандл, бизнесмен з Даллес. Він має кілька нагород як знаменитий стрілець. Другий підсудний це торговець зброї в Даллес, Тамес А. Д. Парк. Департамент стейту у Вашинґтоні пояснює, що підсудні відповідатимуть за поламання Акту Невтральности.

ПРОВІРКИ В „ГОЛОСІ АМЕРИКИ"

Ню Йорк. — Сенатська слідча комісія під головством сен. Джосефа Мек Карті приїде на наступний тиждень для повного прилюдного слідства в організації програми „Голосу Америки", що приміщений при 251 Вест 57-ій вулиці, в Ню Йорку, затруднюючи 1.700 працівників. — З-поміж них 50 вже дістали заклик скласти свідоцтво, яке буде передане через телевізію. Досі йшли таємні допити над „неладом", який мав там панувати у витратах мільйонів долярів, ухвалених Конґресом на ведення закордонної пропаґанди. Яких сто свідків склали вже свої свідоцтва. — Появилися навіть чутки, що в організації „Голосу Америки" працюють підривні елементи, складаючи програми, що не відповідають інтересам Злучених Держав. Кажуть теж, що одного вищого урядовця здеградовано, а одного мають цілком звільнити. Заки наступного тижня почнеться публічне переслухання комісії, ще з кінцем поточного тижня будуть переслухані десять осіб на засіданні виконного виділу. Водночас із підготуванням до слідства, складаються пляни реорганізації програм. Дотепер висилано загальні вісті й заклики в різні країни одночасно. Ново придуманий плян вимагає висилання радіопрограм до кожної країни зокрема, для осягнення більших успіхів у пропаґанді.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДДАЄ ЧЕСТЬ ПАМ'ЯТІ ЛИНКОЛНА

Президент Двайт Д. Айзенгавер перервав свої обов'язки в Білому Домі, щоб скласти поклін пам'яті одному із найбільших своїх попередників, Абрагамові Линколнові. Президент стоїть на „струнко" і з відкритою головою, як полковник Роберт Шулц і командор Едвард Біч складають його вінок перед пам'ятником Линколна.

Президент склав вінок перед пам'ятником Линколна

Вашингтон. — З нагоди дня народин Авраама Линколна в четвер, през. Двайт Д. Айзенгавер заманіфестував своє почитання пам'яти великого Визволителя таким способом, приїхав з Білого Дому в товаристві своєї дружини під пам'ятник Линколна і склав великий вінок квітів на горішніх сходах монументу над рікою Потомак. Там постояв він хвилину в молитовній мовчанці з похиленою головою разом з двома прибічниками саме в часі, коли оркестра фльоти відограла мелодію „Старс енд Страйпс форевер". Пані Айзенгавер стояла окремо на долішніх сходах, а яких 800 осіб явилося в тому часі для складення масової пошани тіням Визволителя. Зі Спрінґфілд, у стейті Ілиной, сповіщають, що там відбулася відповідна парада перед гробом Линколна, на якому складено вінок від през. Айзенгавера. В інших містах відбулися теж святочні церемонії з нагоди дня народин президента-мученика.

Тіто дістане дальшу допомогу в 30,000,000

Вашинґтон. — Світовий Банк оголосив, що признав дальших 30,000,000 позички для комуністичного протимосковського уряду Югославії. Позика буде дана в десятьох европейських валютах і буде вжита на викінчення 27 економічних проєктів в сімох частинах Югославії впродовж двох найближчих років. Викінчення тих проєктів допоможе Югославії піднести промислову продукцію на 30 відсотків до 1955 р. Ці економічні посилення допоможуть до збільшення прибутків Югославії з закордонної виміни на 50,000,000 долярів і зменшать теперішній дефіцит.

Мішки з піском перевозять літаками до Европи

Вашингтон. — Злучені Держави приєдналися до восьмох европейських країн у драматичнім змаганні перевезти літаками до Британії мільйони мішків з піском для побудування нових там проти поводі з моря. Британія побоюється нової катастрофи з приходом весни і розсталенням снігів. Білий Дім сповіщає, що Британія, Голляндія й Бельгія вже тепер потерпіли велетенські втрати в людях і мастку в наслідок пошкодження гребель, які берегли побережжя цих країн. Тимчасом секретар стейту Джан Фостер Доллес, який щойно повернувся з відвідин цих країн і мав нагоду оглядати деякі зруйновані околиці, прийняв головство в кабінетній комісії для мобілізування допомоги в Америці. Тому що перш усього треба забезпечити европейські країни від дальшої поводі, змобілізовано пересилку мішків з піском як „негайну допомогу".

Наркотики з червоного Китаю пачкуються до Каліфорнії

Вашінґтон. — Федеральний комісар наркотиків Гаррі Айслінґер виявив, що уряд має певні докази, що великі припаси героїни напливають з комуністичного Китаю до Каліфорнії. Хоч тепер багато поправлено в контролі пачкування наркотиків, то минулого року, як каже комісар, в самій Каліфорнії приловлено більше мехіканського опію, — ніж в минулих трьох роках у цілій країні. Крім Каліфорнії ще й інші обшири загрожені проблемою наркотиків, а саме стейт Тексас і міста — Филаделфія, Ню Орлінс і Вашинґтон. Крім Китаю, героїну пачкують ще з Італії, Туреччини для східного побережжя, одначе цей рід героїни не такий чистий, як на західнім побережжі.

● У середмістю Филаделфії плянують побудувати хмародери на лад нюйоркського „Рокефелерового Центру". Для цієї цілі треба розвалити славний у Филаделфії „Китайський Мур", який відмежовував колись станцію Пенсилвенійської залізниці від решти міста.

● Дім кол. президента Теодора Рузвелта в Ойстер Бей на Лонґ Айленд під Ню Йорком, буде відкритий для публіки як музей з назвою Саґамор Гілл.

ЗІРВАННЯ СОВЄТСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКИХ ЗНОСИН — „ЧОРНИЙ ДЕНЬ ДЛЯ СВІТОВОГО ЖИДІВСТВА

Тель Авів, Ізраїль. — Зірвання совєтсько-ізраїльських дипломатичних стосунків було „чорним днем для Ізраїля, для світового жидівства і для жидів в Совєтському Союзі" — заявила тут вчора Голда Маєрсон, що була першим уповноваженим міністром Ізраїля в Москві в 1948 році. Речник ізраїльського міністерства закордонних справ зі свого боку заявив, що зірвання Москвою дипломатичних зв'язків з Ізраїлем вважає ізраїльський уряд за офіціяльну кульмінацію совєтської кампанії наклепів та виразної ворожнечі проти Ізраїля, сіоністичного руху та „жидів, як таких". — Формальні мотиви зірвання дипломатичних зв'язків є тільки претекстом — заявив він, додаючи, що кампанію проти Ізраїля ведено в Совєтському Союзі та в сателітських країнах вже від довшого часу і кінцевою ціллю тієї кампанії, яка в останньому часі перемінилася в антисемітську орґію, було „залякання совєтського жидівства, за дальшу долю якого існують великі побоювання". Зірвання дипломатичних зв'язків, про яке повідомив ізраїльського амбасадора в Москві совєтський міністер закордонних справ Андрей Вишинський два дні тому, було великим і несподіваним ударом для Ізраїля. Совєтський уряд подав за причину того свого рішення випадок підложення бомби в будинку совєтського посольства в Тель Авів, вибух якої поранив три особи. З повідомлень виходить, що для ізраїльського уряду несподіванкою було те, що власне цей випадок використала Москва для зірвання дипломатичних зв'язків, хоч самого зірвання цих зв'язків ізраїльський уряд сподівався вже від деякого часу, як в Совєтах почався офіціяльний антисемітський курс. Ізраїльські дипломати в Москві вже від деякого часу повідомляли про збільшувану ворожнечу совєтського уряду до Ізраїля, як тільки виявилося, що Ізраїль не думає стати совєтським сателітом. „Москва вже від тридцяти років намагається призвести до того, щоб дівську національність, та переконавшись про безвиглядпереконавшись про бевиглядність тих заходів, вона скерувала свою політику на знищення жидів", — заявив один високий представник ізраїльського уряду. Як скрайній вияв антисемітизму так і бажання здобути собі цим прихильність арабських народів і закріпити свої впливи на Близькому Сході, коментують останній крок Москви теж і західні дипломати і преса, — висловлюючи при цьому теж свої побоювання за долю жидів в Совєтському Союзі.

Радіово-телевізійний виступ Доллеса про оборонність Европи

Вашингтон. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес виступив з промовою про головні проблеми европейської оборони перед полученими висильнями радіо й телевізії. Цим він продовжив свої свідчення з 27 січня, що його він зложив після повороту з десятиденної подорожі по Европі. Доллес повідомив слухачів і глядачів про великі зусилля, що їх докопує Европа, про працю, що її вже зробили провідники европейських країн, але не затаїв і того, що ще багато залишається зробити для оборонности Західньої Европи. Зокрема державний секретар підкреслив особливу „жахливу відповідальність" ЗДА щодо світового миру, коли „кожний хибний крок може спричинити лихо не тільки нам, але й нашим приятелям". Ця відповідальність повинна викликувати стриманість „в нашій національній поведінці". Розмови, відбуті в столицях Західньої Европи, виявили, що европейські політики бачать мету і прямують до неї, але задум спільної европейської оборони, хоч „не вмер, але заснув". Отож майбутні пляни Америки щодо помочі Европі залежатимуть і від „наявних поступів" в творенні спільної армії, що їх має доконати сама Европа. У теперішньому бо стані, до цих наявних досягнень ще далеко і сьогодні жодна з армій Західньої Европи неспроможна протиставитись червоній армії. Доллес запевнив, що його і Стассена враження лишаються проте бадьорі, хоч багато перешкод ще треба перебороти. Тактика обережности, як зазначив Доллес, не є відмовою від акції, навпаки, він осудив нерішучість і слабість. Загальні твердження державного секретаря щодо Европи, торкається очевидно й справ Далекого Сходу й підкреслення про відповідальність і про потребу обережности говорили б про тверезі потягнення і на цьому відтинку закордонної політики ЗДА.

Аліянтські вояки в Кореї дістали панцерні штани

Токіо. — Аліянтське головне командування в Кореї повідомило про передачу одній фронтовій піхотній дивізії в Кореї панцерних штанів, що у великій мірі охоронятимуть вояків від стрілів з легкої зброї та уламків гранат. Ці короткі панцерні штани, що їхноситимуть вояки під уніформами, важать чотири фунти. Вже раніше ці вояки дістали подібні панцерні сорочки, що охороняють груди, живіт і спину. Тимчасом, на корейському фронті теж і вчора приходило тільки до патрульної акції без більшого значення. Натомість аліянтська авіяція, не зважаючи на густі хмари, продовжувала сильне бомбардування комунікаційних ліній, військових магазинів та скупчень ворожих військ на просторі Північної Кореї.

Чотири північні держави нараджуються в Копенгаґені

Копенгаґен, Данія. — В п'ятницю відкриваються наради чотирьох північних европейських держав: Данії, Норвеґії, Швеції та Ісляндії. Бракує тут Фінляндії, яка із страху перед Москвою не вислала своїх делеґатів на ці наради Північної Ради, але вона заявила, що прийме рішення, які западуть в Копенгаґені. Наради відкриє данський король Фрідерік IX. Це вже другі наради цих держав, бо перші відбулися в серпні 1951 р. Ця десятиденна конференція має вирішити такі справи: будову мосту через Оресунд, який получить Данію і Швецію, справу поштового порозуміння між північними державами, та проблему переїзду в межах цих держав. Наради не будуть легкі, бо Норвеґія боїться надто тісних зв'язків із Швецією та іншими державами, і всі норвезькі опозиційні партії противляться ближчому об'єднанню північних держав, та бояться, щоб ця Північна Рада не сталася якимсь північним надпарляментом. В нарадах беруть участь прем'єри та міністри закордонних справ усіх чотирьох держав та різні фахові дорадники.

БРИТАНІЯ І ЄГИПЕТ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР В СПРАВІ СУДАНУ

Каїро, Єгипет. — Прем'єр Єгипту ген. Могамед Наґіб і британський амбасадор сер Ралф Стівенсон підписали тут вчора договір в справі безпосереднього признання самоуправління Суданові та для поступового самовичначення суданського народу. Договір увійшов в силу безпосередньо після його підпису. Негайно після того прем'єр Наґіб повідомив про це єгипетський нарід через радіо. В своїй промові він твердив, що цим договором відкрито „новий розділ взаємовідносин між Єгиптом і суданськими братами, розділ братерства, любови і довір'я. Відкрито нову сторінку теж у відносинах між Єгиптом і Об'єднаним Королівством, сторінку, яка відновляє довір'я та заповідає полагодження інших питань між обидвома країнами ... Дав би Господь, щоб ми мали успіх!" — закінчив своє слово єгипетський прем'єр. Опісля на пресовій конференції прем'єр Наґіб заявив, що добре порозуміння, досягнене між Британією і Єгиптом тепер, дозволить забути прикре минуле. Він зокрема вірить, що це причиниться до негайного започаткування англо-єгипетських розмов в справі безумовного відкликання британської залоги з зони Суезького каналу. Сам договір в справі Судану є компромісом, що задовольняє обидві сторони. Стаття договору в справі самоуправління, яка накладає на генерального губернатора відповідальність для запевнення справедливого і однакового відношення до всіх мешканців поодиноких провінцій, включно з південними, але без окремого вирізнення. В зовнішніх і конституційних справах губернатор буде відповідальний безпосередньо перед договірними урядами. В усіх важливіших справах губернатор повинен мати згоду договірних урядів, а його розпорядження матимуть силу закону. Британський губернатор, що буде верховною конституційною владою в перехідному періоді від самоуправління до самовизначення, буде контрольований міжнародною комісією, яка складатиметься з пакістанського голови та чотичотирьох членів, одного британця, одного єгиптянина і двох суданців. Мають відбутися вибори для самоуправного парляменту. Вони відбудуться під наглядом іншої міжнародної комісії, зложеної з трьох суданців, одного британця, одного єгиптянина, наглядатиме над проведенням „суданізації" місцевої адміністрації. Перехідний період від самоуправління до самовизначення не повинен тривати давше, як три роки. Негайно після того мають бути відкликані з Судану британські і єгипетські війська. Вдоволення з досягненого порозуміння виявив теж британський уряд.

Єгипетський прем'єр вибирається на відвідини до ЗДА

Каїро. — Єгипетський прем'єр ген. Магомед Наґіб заповів вчора, що він вибирається на відвідини до З'єдинених Держав вже „в найближчій будуччині". Свої відвідини в Америці він заповів на пресовій конференції, яка відбулася після підписання англо-єгипетського договору в справі Судану. При цій нагоді прем'єр Наґіб висловив велике признання американському амбасадорові Джеферсонові Кефері за його намагання узгіднити британсько-єгипетські погляди щодо Суднау, що й причинилося до успішного закінчення переговорів та підписання договору. „Це було посередництво амбасадора Кефері, що до помогли вирівняти багато трудних точок, що й мало безпосередній вплив на успішне заключення цього договору" — твердив єгипетський прем'єр.

Французький прем'єр на нарадах у Лондоні

Лондон. — Сюди прибула французька делеґація під проводом прем'єра на наради з англійськими політиками в справі тіснішої співпраці Англії в оборонних зусиллях Европи та зменшення імпортових обмежень, які недавно ввела Англія. З прем'єром Маєром приїхали міністри Бідо та Роберт Бюрон (закордонні справи і господарка). Негайно почалися наради з міністром Іденом, який недавно переговорював в справі оборони Европи з американським секретарем стейту Доллесом. Загально думають, що французькій делеґації не вдасться багато зискати в Лондоні, хоч прем'єр Черчил недавно заявив, що Англія готова продовжити підтримку Европейського Оборонного Союзу з дотеперішних 20 років до повних 50 років. Справу знесення імпортових обмежень Англії дискутували перед місяцем у Парижі, але тоді не знайшли щасливої розв'язки цієї справи. Але гадають, що Доллесові вдалося переконати Англію, щоб вона таки поширила свої зобов'язання в справі оборони Европи, щоб прем'єр Маєр міг легше здобути ратифікацію оборонного договору у французькому парляменті.

КОНАНТ ПРОТИ ЗМІНИ СХІДНИХ НІМЕЦЬКИХ КОРДОНІВ

Бонн, Німеччина. — Новий Високий Комісар ЗДА в Німеччині д-р Джеймс Б. Конант заявив на пресовій конференції, що заява президента Айзенгавера про скасування таємних договорів не відноситься до зміни східних німецьких кордонів. Німці тішилися, що ця заява американського президента обіймає також уневажнення теперішніх німецьких кордонів із Польщею, і навіть канцлер Аденауер, запитаний про справу східніх німецьких кордонів, покликувався на промову президента Айзенгавера. „Німецькі східні кордони вирішуватимуться на окремій мировій конференції, в якій братиме участь і Німеччина", заявив Високий американський Комісар. „В Потсдамі, продовжував Конант, не було жадних таємних договорів в справі Німеччини, і тому не треба їх касувати". Це вже друга важлива заява Конанта протягом його дводенного побуту в Німеччині. В першій він підкреслив, що ЗДА залишаться в Берліні, хочби Совєти не знати як грозили союзникам та відтяли Берлін від решти світу. Високий комісар заявив, що ЗДА вірять в об'єднання Німеччини та в те, що знайдеться щаслива розв'язка справи округи Сари. Конант подав до відома, що ЗДА призначили 300,000 долярів на допомогу втікачам із Східної Німеччини.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered an Second Class mail Mater at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 auhtorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СОВЄТИ Й ІЗРАЇЛЬ

Совєтський Союз зірвав дипломатичні стосунки з державою Ізраїля. Совєтський міністер закордонних справ вручив в цій справі уповноваженому міністрові Ізраїля в Москві останню дипломатичну ноту, в якій за причину зірвання дипломатичних відносин подається випадок підложення бомби в будинку совєтського посольства в Тель Авів в дні 9-го лютого, від вибуху якої було поранених три особи, включно з жінкою совєтського уповноваженго міністра. Крім того, совєтський уряд обвинувачує, що уряд Ізраїля явно заанґажований в протисовєтській акції та що підложення бомби відбулось за відомом ізраїльської поліції, хоч на це не подає жадних доказів. В кожному разі на ніщо не здалось виправдування ізраїльського уряду й Москва рішилась на зірвання дипломатичних взаємин. Рівночасно заповідається, що за прикладом Москви, чи радше за її наказом підуть теж уряди сателітських країн і теж зірвуть дипломатичні взаємини з Ізраїлем.

Совєти, після З'єдинених Держав Америки і Гватемалі, були третьою з черги країною, яка визнала новостворену державу Ізраїля в 1948 році. Але від того часу багато дечого змінилося. Насамперед, створення держави Ізраїля не принесло такого напруження і хаосу на Близькому Сході, на який цілком певно розраховувала Москва, визнаючи цю нову державу. Заходи Об'єднаних Націй, зокрема їхнього посередника в Палестині, американського громадянина д-ра Рафаеля Бонче, відзначеного опісля мировою нагородою Нобля, як теж безпосередні заходи американського уряду призвели до завішення зброї між жидами й арабами та до поступової нормалізації відносин в тій стратегічній частині світу.

Очевидно, що це не було на руку Москві, тим більше, що Ізраїль став недвозначно по боці західного світу. Тоді Кремль підійшов до справи Близького Сходу з іншого боку, використовуючи при цьому націоналістичні почування та аспірації арабських народів, зокрема в Ірані, Єгипті та Мароккo. Але й це не дало Москві сподіваного успіху, бо американська політика не допустила бажаного і плянованого Москвою загострення та хаосу. Москва цю акцію продовжує і в її рямках можна вмістити теж останнє зірвання дипломатичних взаємин з Ізраїлем.

Проте, тут можуть бути ще й інші мотиви, більш психологічного характеру. Кремль без сумніву приготовляється до війни і при цьому здає собі справу, що в тій війні він може рахувати єдино на підтримку з боку російського народу, завжди наставленого імперіялістично. Дальше, висуваючи колись жидів на видні пости в комуністичній партії та зокрема в таємній поліції, московські большевики витворили серед поодиноких народів ілюзію, що жиди в першій мірі відповідальні за всі жорстокості та нещастя, яких поодинокі народи зазнали від большевизму. Цю ілюзію допоміг Сталінові закріпити його союзник Гітлер. Тепер, приготовляючись до війни та бажаючи задовольнити одвічне антисемітське наставлення російського народу і рівночасно здобути собі антисемітськими хитрощами підтримку поневолених народів, Кремль почав офіційний антисемітський курс, до якого без сумніву належить теж і зірвання дипломатичних взаємин з Ізраїлем.

Старе і наново оформлене большевиками гасло: „Бєй жидов — спасай Рассію!" — знову приходить до голосу на опанованих Кремлем просторах. Вже сьогодні можна передбачувати, що коли б прийшло до війни, Москва буде вести її під знаком антисемітизму, подібно, як вона разом з Гітлером зачинала другу світову війну. Це не припадок, що в Західній Німеччині відкривають нові націстичні змови з комуністами проти Заходу, а на всіх просторах Совєтського Союзу та його сателітів починають вішати й в інший спосіб „чистити" жидів.

В таких обставинах вітальною справою для перемоги над большевизмом є наладнання взаємовідносин між жидами й іншими народами, зокрема поневоленими Москвою, а в першу чергу жидівсько-українських відносин, в спільному інтересі обидвох цих народів і всього волелюбного людства.

СМЕРТЬ ЗРАДНИКАМ

Президент Айзенгавер відкинув прохання про помилування засуджених на смертну кару шпигунів Джуліюса й Етель Розенберґів, яким судово доказано, що вони вкрали і передали Совєтам таємницю атомової бомби. Свою відмову помилувати цих злочинців президент Айзенгавер мотивував приблизно тими самими арґументами, що й суддя Кауфман, проголошений ним смертний присуд на Розенберґів: їх злочин гірший від злочину вбивства, бо він може коштувати життя багатьом тисячам невинних людей. Оборонець Розенберґів заповів, що він знову внесе до Верховного Суду прохання, щоб припинити виконання кари та ще раз розглянути справу засуджених. Проте, Верховний Суд вже раз таке прохання відкинув, мотивуючи це, подібно як тепер і президент Айзенгавер, що ціла справа була дбайливо розглянена, що вину засудженим безсумнівно доказано та що немає жадних підстав для поновного розгляду цілої справи. Рівночасно суддя Кауфман в Ню Йорку заповів, що в найближчий понеділок він визначить новий реченець, в якому зрадники і шпигуни Розенберґи повинні своїм життям заплатити за свій злочин.

На тему зрадників існує одна стара леґенда. Злочинця, який убив 99 осіб, Господь покарав за життя в той спосіб, що перемінив його у старця та призначив йому вічно бути слугою в придорожній гостинниці. Минали роки й покараний спокутовував свій гріх, обслуговуючи проїжджих. Аж одного дня застукотіли кінські копита на шляху, покутник вийшов, щоб виконати свій обов'язок, але вершник тільки вдарив коня і навіть не зупинився. Це так розізлило грішника, що він вхопив камінь та кинув ним за вершником, вбиваючи ще й цю соту людину в своєму житті. Але тоді сталося чудо. Грішник відмолодів і цим одним вбивством спокутував 99 попередніх, бо вершник це був зрадник, який був в дорозі до ворога, щоб зрадити йому таємниці свого народу.

Це леґенда, але її створили люди і вона віддзеркалює ту найбільшу огиду і презирство, якими сповнена людська душа до зрадників, вважаючи, що смертю одного зрадника можна спокутувати навіть найбільші злочини. А Розенберґи це найбільші зрадники в історії людства, бо віддали в руки кровожадного маняка зброю, якою можна знищити світ. Їх смерть злочину не направить, але бодай задовольнить справедливість.

Комуністи в цілому світі, що самі співвідповідальні за всі страшні злочини комуністичних урядів, за всі спричинені ними терпіння мільйонів людей та за створену ними нову форму злочину — народовбивства, були вчинили страшний галас для „рятунку Розенберґів". До цього галасу долучувались навіть деякі наївні і фальшиві філянтропи, до свідомости яких не доходять зойки мільйонів безвинно катованих комуністами, ані макабрична розправа комуністів з усіми ненадійними для них людьми, але які, натомість, нагло побачили в Розенберґах „жертви". Очевидно, що вся ця кампанія на „рятунок Розенберґів" йшла з наказу Кремля та нею керували інші шпигуни і зрадники. Українською мовою вели цю кампанію в Америці зараховані Генеральним Прокурором ЗДА до підривних т. зв. „Українські Щоденні Вісті", американський голосник Сталіна українською мовою. Власне ціла та п'ятиколонна метушня в обороні зрадників Розенберґів була клясичним прикладом безмежного лицемірства і забріханости комуністичних виродків.

Рішення президента Айзенгавера без сумніву відповідає загальній опінії американського народу. Воно дійсно справедливе тільки тому, що людська цивілізація не знає більшої кари від кари смерти. Кремль в такім випадку був би не тільки не видавав грубих тисячів на процес Розенберґів та місяцями держав їх у в'язниці, яку більшість совєтських рабів воліли б замість „щасливого життя" в совєтському „раю", але їхні понівечені тортурами тіла вже були б догнивали, а разом з ними тисячі інших. Тоді теж комуністичні п'ятиколонники та всілякі „щоденні" у вільному світі були б славословили Сталіна за його „геніяльність". Але вони не належать до цивілізованого людства.

Справа Розенберґів добігає до кінця, до справедливого кінця, який належиться всім зрадникам: ганебної смерти!

Іван Кедрин

Східньо-Европейський чи Російський Фонд?

II.

Коли мова про Фонд, з якого мають користати національні громади в ЗДА, що походять з підсовєтських народів, особливо ж новоприбулі після 2-ої світової війни і ті, що ними опікувались чи опікуються, то треба з'ясувати фактичний стан тих різнонаціональних ґруп та їх спонзорів. На жаль, в найавторитетнішому офіційному виданні „Справа ДП" („The DP Story") — „Кінцевий рапорт ДП-Комісії ЗДА", що появилось мин. року великою книжкою на 376 сторінок, нема національної статистики новоприбулих, тільки за державною країною їх народження, і то у відсотках. Зовсім докладної статистики не можна здобути і від переселенських організацій, бо — за вийнятком такої однородної національної організації, як напр., ЗУАДК (чи жидівські) — такі міжнаціональні організації, як „НСВС" (Католицька Конференція із відділами) чи Світова Рада Церков (навіть без національних відділів) — перевозили всуміш іміґрантів різних національностей, теж за державною приналежністю. А вже з останніми транспортами (напр., т. зв. фольксдойчів) повна статистична морока. Кожний із нас, перераховуючи просто із пам'яті своїх приятелів і знайомих, знає, скільки їх попало під різні статистичні категорії, тільки не категорію українців, дарма що це торкається і безумовних українських патріотів, що тут, в ЗДА, відразу зактивізувались в різних американсько-українських організаціях. Правда, єдиних українців ІРО назвало по національності, очевидно — в неповних цифрах. (The Final Statistical Report of IRO, July 1947 to December 1951, Geneva, 1952.)

І так, за статистикою ІРО приїхало по день 31 грудня 1951 р. 328,851 ДП. (Загалом, за ДП-Актом з 25 червня 1948 і Поправленням того закону з 28 червня 1951 приїхало до ЗДА 341,000 ДП, плюс 5,000 сиріт, плюс 54,744 німецьких переселенців, себто т. зв. фольксдойчів). Із цього числа з Білорусі приїхало 1,135 осіб, з Польщі 110,566, з СССР 14,506, 45,044 українців, решта з інших країн. 8,357 приїхало на Нансенівські пашпорти (всі українські еміґранти з рр. 1919/20) і 1,575 бездержавних. На названу квоту 328,851 приїхало 64,930 жидів. Ясно, що на цифру 14,506 із СССР припадають не тільки москалі, але і жиди відтіль, вірмени, грузини, кавказці, тюрські народи і т. д. Знову ж між нансенівцями були не тільки українці, але й росіяни та жиди.

Цю статистику доповнює статистика переселенських організацій. За згаданою офіційною книжкою про переїзд ДП до ЗДА (сторінка 292) — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет перевіз по день 30 червня 1952 року 33,000 іміґрантів. На 135,350 осіб, що їх переселила Католицька Конференція, Український Католицький К-т у Стемфорді (про який DP Story не згадує) подав цифру 23,237 переселених українців. Зате зовсім невідомо, як за національностями розподілити цифру 50,794 ДП, що на день 30 червня 1952 приїхали за посередництвом Світової Ради Церков. Поважна цифра їх — це безумовно росіяни, чималий відсоток українців, але ж таксамо „фольксдойчі" і визнавці різних церков (Світова Рада Церков має 23 різні віроісповідні або національні — напр., сербський — Відділи). Офіційно кажеться (DP-Story, стор. 289), що Фундація Толстого, як одна з організацій Світової Ради Церков, перевезла „понад 5,000 колишніх російських совєтських громадян" і 600 т. зв. білих росіян із Юґославії (б. військовики армій Денікіна і Вранґеля). Найбільш підтягнена цифра новоприбулих росіян сягає 18,000, беручи під увагу твердження самої Світової Ради Церков, що до 30 червня 1951 року прибуло 17,413 росіян і українців (у відношенні 9:1) а Фундація Толстого подає цифру 11,000 росіян, яким вона помогла в ЗДА. Але, напр., вірмен приїхало теж коло 3,600 осіб, коло 200 грузинів, 532 калмуків (теж у рямцях Світової Ради Церков, яка дістала на це окремо $100,000!) і коло 500 узбеків, татар, азербайджанців і інших народів із Східньої Европи. Все ж, навіть відраховуючи деякий відсоток від статистики новоприбулих українців ЗУАДК й Українського Католицького Комітету, то — беручи під увагу прибулих через Світову Раду Церков — можна з повним правом твердити, що цифра ІРО — 45,044 українців — далеко неповна і що насправді приїхало українців до ЗДА після 2-ої світової війни, включно з т. зв. афідевітниками (перед ДП-законом), поверх 50,000 — і цією цифрою оперують теж чільні американські приятелі українців у своїх виступах на українських маніфестаціях чи на суто-американському терені.

Проте ЗУАДК, що перевіз 33,000 осіб, в тому числі цілі плянові ґурти інтелектуалістів, мистців і артистів, вдів і сиріт і т. д. — не одержав ані сотика допомоги із Сх. Европейського Фонду, не дістав нічого і Стемфордський К-т, зате незалежно від 50,000 дол. на Світову Раду Церков — ще окремо 113,000 плюс додаткових 25,000 дістала Фундація Толстого „на віднову Дому Дітей і Рідфарми та на початкову допомогу для ДП з Совєтів", — тих ДП, що їх усього разом привезла 5,000 душ, а помогла в ЗДА 11,000!

Мало того: В окремо виданому „Покажчикові Американських Організацій Вигнанців із СССР", видання того ж Сх. Евр. Фонду, подається приблизне число росіян в ЗДА на 200,000, але лише 20,000 зорганізованих у братських організаціях, додаймо від себе: з того більшість у комунофільському Міжнародному Ордені! У цій самій офіційній книжці говориться про понад 300,000 українців-католиків у ЗДА і коло 80,000 українців-православних та про поверх 110,000 членів українських братських організацій. Яке ж порівняння з допомогою, що їх дав Сх. Евр. Фонд росіянам і українцям в ЗДА?! Мимоходом кажучи — вірмени не дістали взагалі нічого.

Таким чином, чим ближче й точніше насвітлювати звідомлення Сх. Евр. Фонду про його діяльність, тим гостріше треба ставити питання: Чий це фонд, який це фонд, яка його назверхня і яка фактична ціль, які вигляди співпраці з ним і які користі з тієї співпраці? Автор цих рядків був першим, що на сторінках „Свободи" (ч. 217 з 18 вересня 1951 р. „Довкола субвенції") виступив в обороні УВАН-у перед закидами, що та українська наукова установа дістала субвенцію 5,000 дол. від „Фрі Рашія-Фонду", перейменованого потім на Східньо-Европейський Фонд. Тому не можна мене посуджувати в т. зв. принциповому національному радикалізмі й догматизмі, що сягає так далеко, щоб згори, в самому принципі, відкидати співпрацю з американською фінансовою установою, хоч би вона стояла під великими російськими впливами. Я боронив тоді тезу, що 1) це американські, а не російські гроші, 2) коли їх не взяти на українські цілі, то візьмуть їх росіяни на цілі нам ворожі, і 3) треба співпрацювати з американцями та впливати на них і відкривати їм очі, запоморочені російською пропаґандою. Однак останній звіт Сх. Евр. Фонду насуває сумніви: Чи одержані українськими організаціями (установами) субвенції були (і є) аж так життєво конечні і спасенні для цих установ, що своєю практичною вартістю рівноважать безумовно моральне приниження й упокорення від такого образливого ставлення Управи Фонду?! Чи тих 28,000 дол., що їх одержали три українські установи, зробили стільки добра українській культурі, українській молоді й суспільній опіці, що варто було проковтнути образу і варто далі її ковтати?!

Знаємо, що в політиці нема сентиментів і є критерії

(Закінчення на стор. 3)

ПРОЄКТ КОНСТИТУЦІЇ „МАЛОЇ ЕВРОПИ"

Конституційна Комісія, створена Асамблеєю Спільноти вугілля і сталі шести західньо-европейських держав (Франції, Західньо-Німецької Федеральної Республіки, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембурґу) закінчила свою працю і виробила проєкт Конституції федеральної держави цих шести держав. Цей проєкт буде поданий на обговорення конференції міністрів цих шести держав, яка має відбутися 10 березня цього року в місті Люксембурґу, осідку керівних органів Спільноти вугілля і сталі, цього ядра так званої „Малої Европи", зародку ширшої Федеральної Европи, як вірять в це европейські федералісти. Якщо проєкт Конституції буде схвалений конференцією шести міністрів, можна буде вважати, що зроблено значний крок вперед в справі заложення основ Европейської Федеральної Спілки-держави і що можна буде приступити до чергового кроку в творенні цього ще невиданого західньо-европейського політичного тіла, а саме до ратифікації, тобто затвердження проєкту Конституції парляментами шести згаданих вже західньо-европейських демократичних держав, а далі — до вибору спільного парляменту тих держав, який суттєво відрізнятиметься від Страсбурзької Дорадчої Асамблеї тим, що буде демократичним законодавчим органом, обраним політично дозрілим населенням 6-ти держав.

Основою існування новообраного західньо-европейського парляменту будуть не стільки так звані національно-державні спільноти, як самі конкретні люди, чоловіки й жінки, 6-ти держав, народи тих держав, народ 6-ти держав Західньої Европи, як суверен своєї долі, тобто, як спільнота, якій належатиме останнє, вирішальне слово в рішенні своєї долі, в заложенні основ політичної, господарської і духової свободи людини та її спільнот, а також основ самоврядування громадського, краєвого, державного, національного і понаднаціонально - державного на визначеному просторі Европи.

За проєктом Конституційної Комісії парлямент нової Західньої Европи складатиметься з двох палат, за зразком, подібним до ЗДА чи Швайцарської Федерації. Одна палата має бути обрана людністю шести перелічених держав на основі демократичного виборчого права. Ця палата складатиметься з 261 члена: по 63 від Франції, Західньої Німеччини й Італії, по 30 від Бельгії й Голляндії і з 12-ти від Люксембурґу.

Крім цієї палати, яка представлятиме народ Зах. Европи як спільноту, буде друга палата, яка представлятиме народи-держави, як історично повсталі спільноти. Крім цього проєкт Конституції передбачає створення Найвищого Суду, як ґаранта суверенітету права і засади поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову, а також створення Господарсько-соціяльної Ради.

Якщо створення засад законодавчих представницьких палат і Найвищого Суду не було великою трудністю для творців проєкту Конституції, інакше було із виконавчою владою. Треба було узглядніти нині вже існуючі, або передбачені европейські установи, як Спільноту вугілля і сталі, з її понадньаціональними керівними органами і авторитетом, майбутню европейську оборонну спільноту тощо.

Виконавчу владу, раду міністрів нової держави федеральної будови треба було вбудувати в нову політичну спільноту. Комісія це вирішила в такий спосіб, що в склад виконавчої влади, зародку Сполученої Европи, включено, крім власного президента, ще президента Спільноти вугілля і сталі, президента майбутньої Оборонної Спільноти та представників шести держав. Зрештою, конституційна комісія ухвалила створити раду міністрів сполученої „Малої Европи" з 9 членів. Голову ради міністрів, принаймні першого, має призначити або конференція шести держав, або европейський парлямент в об'єднаному засіданні обидвох палат.

Цей західньо-европейський уряд може бути повалений простою більшістю голосів Европейського Парляменту, але з тим, що президент Спільноти вугілля і сталі і президент Оборонної Спільноти залишаються при виконанні своїх функцій.

З проєкту Західньо-европейської Конституції та зв'язаних з ним документів яскраво виступає, що творці його подбали про те, щоб бути в найближчій приязні із Страсбурзькою Радою Европи 15-ти держав, з її Дорадчою Асамблеєю, а також з Англією та її Коммонвелтом в надії, що і вони з часом включаться активно в будівництво нової Европи, розпочате шістьома державами.

Треба ствердити, що засади проєкту Конституції в основному майже цілком збігаються з засадами, які вироблені були міжнародною юридичною комісією „Ради народів Европи" ще 18-20 квітня 1951 року в Лугано (Швайцарія). Тоді було ясно висловлено, що треба зробити все можливе, щоб захистити і зміцнити свободу, права людини, демократію, справедливість і соціяльний поступ, як основи европейської цивілізації, гостро загрожені зі Сходу і прихильниками його ідеології. Тоді ж той Комітет висловив своє переконання, що повна рівність прав і обов'язків громадян і народів Европи може бути здійснена тільки в демократичній Европейській Федерації, поклавши кінець старим і смертоносним ворожнечам, і що існуючі або в стадії формації спеціялізовані европейські авторитети могтимуть бути розвинені, скоординовані і успішні тільки під керівництвом і контролею европейського федерального уряду і такого ж парляменту.

Проєкт Конституції Західньо-Европейської Федеральної Держави — це безсумніву видатний документ-свідок невмирущого духу Свободи Людини і Поступу, духу, властивого европейській цивілізації. Як такий документ-свідчення він увійде в історію свободолюбного світу та піддасть духової сили кожному демократові, чи живе він у вільному світі, чи живе він надією, що вибере свободу і розіб'є кайдани тиранічного тоталітаризму, встановленого на Сході.

Світозор Драгоманов

Д. Галичин

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(18)

Яка ж тепер може бути розв'язка тієї справи та її вигляди на майбутнє? Після основного і дуже дбайливого розгляду положення і наставлення в Америці й Европі, я прийшов до переконання, що вже не може бути жадних виглядів на те, щоб цю преважливу справу можна було полагодити в теперішніх рямках Координаційного Центру. Натомість справу можна б пробувати розв'язати повною реорганізацією того Центру в той спосіб, що в ньому були б створені два цілком окремі і самостійні відділи: один російський і другий з представників поневолених неросійських народів, а на чолі Центру стояв би американець, який виконував би ролю координатора праці обидвох цих самостійних відділів. Відповідно до того мусіла б бути змінена й ціла плятформа Центру.

Справа української участи в спільному анти-большевицькому фронті була головна, але не єдина ціль місії делеґації УКК до Европи. Дві інші цілі тієї місії були: особистий контакт представників УКК з представниками українців в поодиноких европейських країнах, та відповідна підтримка справи повної консолідації українських сил на еміґрації, до якої закликав П'ятий Конґрес Американських Українців в окремій резолюції.

Загальну оцінку того, чи й наскільки делеґація УКК виконала ці свої завдання в Европі, читач вже міг виробити собі із цілости цього мого перегляду нашої поїздки. Спробуймо зреасумувати це все коротко ще раз.

Наша делеґація відвідала Мюнхен, Рим і Лондон, а двох членів делеґації ще Мадрид і Бонн. При кожних таких відвідинах ми мали засадничо спільні наради з усіми представниками й опісля ще окремі з поодинокими групами. В усіх випадках ми, крім обговорення головних цілей нашої місії, знайомили европейських українських представників теж з працею УККомітету, а вони нас з працею та потребами і плянами їхніх представництв. Я з приємністю мушу ствердити, що при усіх тих зустрічах ми легко знаходили „спільну мову" та взаємне розуміння і зрозуміння, виявом чого були висловлювані УККомітетові подяки за те, що він вислав цю місію до Европи та рівночасно побажання, щоб такий особистий контакт вдержувати по можності якнайчастіше. В Америці ми вже мали нагоду вітати різних представників від европейських українців: інж. Дмитра Андрієвського та інж. Осипа Бойдуника від УНРади і ОУН, о. д-ра Івана Гриньоха від ЗП УГВР, д-ра Степана Витвицького від УНРади, який і залишився у нас як постійний представник Виконного Органу УНРади, не кажучи вже про тисячі новоприбулих з Европи на постійний побут. В таких обставинах було щонайменше анормальністю, що УК-Комітет зі свого боку не виявив такого заінтересування справами европейських українців, щоб вислати до них свою делеґацію. Щойно наша місія, перша місія УКК до Европи за всі 12 років існування УКК, цю аномалію направила та бодай до деякої міри вирівняла. Думаю, що власне в справах особистого контакту з европейськими українцями делеґація УКК мала більший успіх, ніж початково можна б було сподіватись.

В справі повної консолідації українських сил зроблено, думаю, теж поважний крок вперед. Приїзд нашої місії до кожного українського осередку був зв'язаний із спільними нарадами представників всіх українських груп. Вже сам факт, що ці представники сходились та висловлювали свої думки і погляди на поодинокі справи, був консолідаційною акцією великої ваги. Але справа консолідації була, звичайно, і одною з тем, які ми заторкували на таких спільних нарадах. Правда, загальна думка була така, що ця справа ще не дозріла до того ступня, щоб її відповідно оформити, ще були всілякі розбіжності поглядів, але солідарне становище всіх груп до справи української участи в спільному антибольшевицькому фронті доказує, що ця солідарність вже існує в політичній площині та що наша місія цю солідарність ще тільки скріпила. Що більше, ми мали теж і деякий практично-формальний успіх наших консолідаційних заходів, що проявився хочби у відновленні та поширенні створеної в половині минулого року консолідаційної Ділової Комісії, в якій заступлені всі групи та яка, при дальшій добрій волі і взаємному вирозумінні, може відіграти важливу ролю в здійсненні задушевної мрії всіх українців, в завершенні повної консолідації під кожним оглядом.

Поїздка делеґації УКК до Европи мала ще й цілу низку інших практичних здобутків в користь української визвольної справи. Згадати б тільки наші відвідини в американських представництвах в тих країнах та в місцевих урядах, як теж наші пресові конференції, радіовиступи і т. п. Все це у відповідній мірі актуалізувало українську визвольну справу, допомагало місцевим українським представництвам нав'язувати контакт чи то з американськими чи краєвими урядовими представниками, підносило їх авторитет та створювало нові і кращі можливості для дальшої акції в користь визволення українського народу.

Цими короткими підсумками і міркуваннями я закінчую свій аж надто загальний перегляд поїздки делеґації УКК до Европи. Я не зробив цього у формі звіту, бо такий належить УККомітетові і тому теж я міг дещо не сказати, або сказати й дещо зайве. Я не писав цього теж для будь-яких інших цілей, як тільки для загальної інформації нашого широкого загалу про цю місію, яка від деякого часу хвилювала українську опінію по обидвох боках океану. Висловлені думки і погляди є мої власні, отже, можна б сказати, приватні, а не офіціяльні. Я вважав за відповідне опублікувати ці мої ще цілком свіжі „спомини" теж і на те, щоб майбутньому дослідникові допомогти краще пізнати об'єктивну правду про зусилля американських українців допомогти своєму народові здобути вимріяну волю, бо тільки таким бажанням керувався УККомітет висилаючи свою місію до Европи і тільки таке бажання просвічувало тій місії шлях до Европи і по Европі.

(Кінець)

Мирослав Прокоп

В ОБІЙМАХ ТРАГІЧНОГО ОБМАНУ

(Закінчення)

Це не є брак інформації

А може, скаже дехто, прагнення українського народу до незалежности не є достаточно знане Заходові, може занадто мала є наша інформаційна акція, може американці не мають вичерпних інформацій про сучасну визвольну боротьбу українського народу і це є причиною їхнього ставлення. Це не є правда. Очевидно в нас немає достаточної скількости пресових аґенцій, журналів тощо, зокрема немає в нас ще достаточної скількости наукових кадрів в Америці, що викривали б всі історичні брехні принесені на американські університети російськими ученими за останніх 30 років. Але, якщо йдеться про сучасну визвольну боротьбу в Україні, то про неї чужий світ знає часто більше, як ми уявляємо. Він знає про це так само добре, як знає Папа, про героїчний спротив українських спископів, як знає проте, що такого спротиву серед російського священства в СССР немає.

Те, натомість, чого вони не знають, це увесь розмір цієї грандіозної історичної провокації, якою від перших днів свого існування сучасний Кремль затроює Захід і якою помагають йому цей Захід затроювати т. зв. російські антибольшевики. Бо хіба не було це великою провокацією російської білогвардійщини клеймити перед Заходом як „большевицькі банди" скривавлену на чотирьох фронтах Армію Української Народної Республіки, ту армію, яка властне захищала Захід перед большевицькими ордами? Хіба розуміли розмір російської провокації всякі, вславлені зі своєї нахабности у відношенні до уряду УНРеспубліки, західні дипломати типу Енно і йому подібних? Коли навіть у вдержанні неділимої Росії вони переслідували інтереси великого капіталу своїх країн, то тим неменше, противставленням нашому державному відродженню, вони торували дорогу большевикам. Чи знав Еріо жертвою якої рафінованої московської провокації він паде, коли, вірні московським потьомкінським традиціям, російські большевики показували йому примираючу голодом Україну як квітучу республіку добробуту? Хіба знав Рузвелт про те, який традиційний російський грабунок криється за сталінською фразою про те, що СССР повинен мати на своїх кордонах прихильні до нього країни сателітів? Або чи не всупереч власним інтересам (бо для скріплення російського імперіялізму) Рузвелти й Черчілі казали сідати за один стіл делеґатам польського лондонського уряду з люблинсько-московськими аґентами? Чи не Гісси й Лятімори, у вірі в російського союзника, видавали йому найбільші державні тайни або насильно впихали в його обійми азійські народи? Яка користь з того, що щойно тепер, по багатьох роках, всі ці трагічні справи є предметом досліду різних урядових комісій?

Чи багато сучасних американців свідомі цієї великої московської провокації в таборах полонених в Кореї, в результаті якої американці вважають себе змушеними вживати зброї? Чи свідомі вони того, що вже сьогодні може Москва успішно перестерігати червоноармійців перед полоном у третій світовій війні? І чи не з цієї причини Сталін хоче дістати до своїх рук всіх корейських і китайських голонених? Чи, врешті свідомі вони того, як може бути використана Москвою і який відгук знайде в Україні і серед інших поневолених народів СССР заява американських чинників про те, що велика скількість українців не хоче державної незалежности, та що тому треба їм, українцям, готуватися на те, що Америка не буде протиставлятися московським намаганням дальше поневолювати Україну? Чи звернули американці увагу на те, що в свій час Поспелов закидав їм не бажання розподілу російської імперії, але Росії, будучи свідомим того, що відділення України, Білорусі, чи Грузії від Москви нікого, поза російськими імперіялістами в СССР і на еміґрації не злякає і що тому треба американцям підсувати абсурдальну концепцію розподілу етнографічної території російського народу? А між тим провокація зовсім вдалась, бо Вашинґтон зразу зареаґував і відпекався будь-якої ідеї розподілу російської імперії і тим самим в корені вбив сподівання народів СССР на можливість визволення. Чи, одним словом, свідома сучасна Америка і ввесь західний світ того, що вони знайшлися в сучасний момент під подвійним обстрілом російської імперіялістичної верхівки, в Кремлі і на Заході, що веде величезну психологічну гру (як першу стадію гарячої війни) на повну і остаточну компромітацію Заходу, в першу чергу серед народів СССР, народів колоніяльних, а також серед самих західних суспільств? Чи відчуває сучасний Захід те, що доведена до краю в своєму шовінізмі, російська імперіялістична верхівка, червона і біла, веде сьогодні боротьбу спільним фронтом не за такий або інший суспільний устрій в Росії, чи поза нею, але, за розбудову російської імперії та, дослівно, за володіння світом, яке має принести наступна світова війна тільки одному з них. або Москві або Вашинґтонові, а ніколи обом. Бо цей другий буде тотально знищений. Це випливає з логіки сучасної міжнародної ситуації, зі стану сучасної техніки, соціяльних і економічних вимог тощо. Хто може підозрівати російських еміґраційних імперіялістів, навіть отих ославлених „антибольшевиків", що вони хоч на момент можуть допустити розвал Москви?

В такому власне аспекті треба розглядати питання сучасного ставлення Заходу до проблеми визволення народів СССР. Як довго існує така офіційна декларація, як Американського Комітету, так довго не можна говорити про позитивне ставлення Заходу до проблеми визволення народів СССР, не дивлячись на жодні вислови симпатій тих чи інших політичних діячів Заходу. Так довго також не можна сподіватись, щоб збройно-політичні дії українського народу, що єдино можуть принести вирішальну перемогу Україні, були влегшені серйозною допомогою Заходу. Бо реальних союзників в урядах сучасних західних націй, ми, на жаль, як досі, не маємо. Правда, деяких із них ми взагалі здобути для себе не зможемо, бо вони вважають, що їхні політичні і економічні інтереси зв'язані з існуванням єдиного російського імперіяльного комплексу. Але тут вже воля українського народу бути паном на своїй власній території, буде мусіти заставити їх рахуватись в майбутньому з існуванням незалежної української держави.

Дам'ян Горняткевич

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

ЙОГО ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ

(4)

Крім малярських праць Василь Григорович попробував своїх сил у кіновиробництві, а далі ще раз вернувся до архітектури. Йому доручено вже за большевицької влади будову великої ваги — пропам'ятного музею Тараса Шевченка в Каневі. Це замовлення він виконав при співробітництві свого колишнього учня П. Костирка. Шевченківський музей у Каневі має багато спільних рис із будинком Полтавського Земства. Але первісний проєкт цієї споруди представники большевицьких комісій оспорювали за „націоналістичні ухили", Кричевського засипували закидами, що він намагається в прикрасах будинку ввести забагато рис українського стилю. Наскільки тенденційний, а навіть ворожий був цей підхід большевицької влади до українства найкраще свідчить фнкт, що Г. Радіонов, автор великої статті про Василя Кричевського, поміщеної в журналі „Образотворче Мистецтво" за липень 1940 р. писав з обуренням: „Ворогам не вигідно було, щоб розвивалася національна архітектура України, як і її культура взагалі". Неприхильне ставлення урядових большевицьких чинників примусило Василя Григоровича спрощувати архітектурні форми проєкту, він редукував прикраси фронтону, аж врешті його композиційний задум вийшов зубожений і зведений до інтернаціонального трафарету. Зате — як пише далі Радіонов — „своєю внутрішньою обробкою будинок значно багатший за свого полтавського попередника. Тут, навіть трохи порушивши меморіяльну інтимність, архітектор дав волю своїй творчій фантазії. Підкорена загальній гамі, орнаментація тут значно більше окультивована, ніж у полтавському будинку, носить риси дальших шукань. Це свідчить про те, як безмежно можна варіювати народні форми, не перетворюючи їх у трафарет".

Вже вище було згадано про його працю в ділянці кіновиробництва. Не маючи докладніших даних про цей рід його творчости, обмежуюся на цьому місці знова тільки цитатом за Радіоновим: „Універсальність художньої діяльности Василя Грогоровича, енциклопедичність його звань найкраще можна простежити по кінооформленні. Тут різносторонність таланту мистця виявляється в справжньому синтезі. Саме в цій галузі найяскравіше видно, що в основі великих знань Василя Кричевського в царині українського фольклору, всієї народної творчости лежить добре знання етнографії і археології України. Мистець, обдарований великим історичним чуттям, поновляє на екрані епоху в її повній різносторонності. Архітектура, костюм, речі домашнього вжитку, засоби виробництва, ввесь народний побут і навіть пейзаж постають перед глядачем у всій історичній правдивості. В окремих випадках, якщо Кричевському не вистачає достатньої історичної документації, на допомогу приходить його тонке художнє чуття. Не вдаючись в етнографічний натуралізм, художник обмежується узагальненням найбільш типового, оригінального. Лише серйозне знання української археології, історії, етнографії, укладу народного життя в різні епохи дали можливість мистцеві впоратись з оформленням складного історичного фільму „Звенигора", в якому наводиться ряд історичних епізодів боротьби українського народу з внутрішніми і іноземними ворогами. Перед глядачем постають в історичній конкретності образи скифів, норманів, татар — до епізодів громадянської війни на Україні".

(Докінчення буде)

СХІДНЬО - ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЧИ РОСІЙСЬКИЙ ФОНД?

(Закінчення зі стор. 2.)

холодної призадуми та що нераз треба закушувати зуби, ковтати образи і робити діло в ім'я вищих національно-політичних цілей. І тепер не ради сентиментальної перечулености, а властне задля отих холодно-розумових критерій треба поставити питання: Чи варто і треба українцям вдержувати зв'язки з Фондом, що дає так страшенне мало реального, а так страшенне багато обтяжує морально?! Я завжди був і є проти фраз, що пахнуть демагогією, але тут не демагогія, а вірне образове представлення справи диктує фразу про відпадки з російського стола, що ним кормить Іст Юропісн Фонд українців, щоб мати їх на показ, що українці теж там „є". Чи в такій конфіґурації вони далі там мають бути?! Признаюся щиро, що я, колишній оборонець співпраці українців з Фондом, що ще називався навіть „Фрі-Рашія", нині гадаю, що даремна була боротьба за престіж, щоб оту назву змінити. Назву змінено — і що сталося?! Не в назві суть, а в змісті! Зміст „Іст Юропісн Фонду" є покищо суто-московський, і суто-московською є діяльність американських, зрештою деяких дуже поважних, діячів, що фірмують Іст Юропісн Фонд і за нього формально відповідають.

● **Вкрали півтори тисячі** фотографій з колонії нудистів у Ріверсейд у Каліфорнії. Кажуть, що на такий „крам" є великий попит в околиці Лос Анджелес, коло якого положений славний Голівуд.

● **Мільйон долярів** на церковну Фундацію Добродійних Цілей на Лонґ Айленд записала небіжка Марґарета Дж. Ґінклі з Брукліна, Н. Й. Ця фундація існує при протестантській єпископальній дієцезії Лонґ Айленд.

● **Зносини між Бразилією** і і ЗДА покращають, як ствердив бувший міністер закордонних справ Бразилії, Освальдо Аранга. У своєму освідченні, бразилійський політик вказав на уривки в одній промові Айзенгавера, що підтверджують його думку.

З ЖИТТЯ ГРОМАД

Ютика, Н. Й.

Роковини Самостійности і Соборности

Ще 22 січня при радіопередачах, які роз'яснювали американському населенню значення й історію дня „Незалежности України, що його офіційно проголосив посадник міста п. Голдер, ще тоді місцевий відділ Українського Конґресового Комітету, заповів урочисту Академію на 8 лютого і ось ми вже на цьому Святі.

Академію відкрито Американським гимном, який відспівали панни Звеніслава Лукашевич та Наталка Топольницька в супроводі п. Кокоцинської, яка вела партію рояля. Далі була прочитана Святочна промова, де доповідач яскравими штрихами змалював ситуацію, в якій була проголошена Незалежність України, і вияснив причини, чому наша Держава була окупована російськими большевиками. Художню частину Академії розпочали панна Мирослава Гаюк, що прочитала вірш Чупринки: „Рідний Край". Гарна дикція молодої рецитаторки дає нам надію мати непоганого декляматора в її особі. Наступною точкою програми був виступ хореографічної групи нашої молоді в складі: Тетяни Бохан, Мирослави Гаюк та Віктора Бохан, в супроводі роялю, за яким був Олег Єржківський. В першому танкові „Залицянка", як і в танкові „Гопак", що виконаний Тетяною та Віктором Бохан в другому відділі, відчулась вправна рука п. Любови Тодор, що ставила хореографічну частину Академії і тому обидва танки виконані без жадних дефектів, чисто і з великим захопленням. Хочемо тут же згадати про виступ нашої молоді з колективною деклямацією вірша Олеся: „Воля України", що її виконали Тетяна і Віктор Бохани, Мирослава Гаюк і Володимир Лютинський в супроводі Олега Єржківського. Дякуючи дбайливій роботі постановниці цієї декламації п. Ірини Запаранюк, наш творчий колектив молоді блискуче справився з своїм завданням і викликав щире захоплення у присутніх на залі. Ми завжди з радістю відмічаємо появу нашої молоді на естраді під час наших національних свят і дуже задовольнені, як це було під час Академії.

Другий відділ Академії розпочали своїм виступом п. Ірина Запаранюк, наша досвідчена рецитаторка, яка блискуче прочитала таки досить тяжкий для декламації вірш Олеся: „В роковини проголошення Самостійности України". Далі був виступ п. Зиновія Савицького, який виконав „Прелюд Барвінського". Хочемо відмітити своєрідну, оригінальну трактовку цієї трудної для виконання речі але дякуючи бездоганному володінню інструментом і високій техніці, ця точка програми справила дуже приємне враження. Приємною несподіванкою для всіх присутніх був виступ п. Галини Колодуб-Тимочко в супроводі Зиновія Савицького. В першій пісні муз. Стеценка: „Ні не співай пісень веселих" співачка шукала себе, пристосовуючись до нових акустичних умов залі. Але вже друга Стеценкова річ: „Тихесенький вечір" показала, що перед нами першорядна співачка з широким діяпозоном голосу, з прекрасною школою італійського „бель канто", що бездоганно панує над своїм голосом. Нам згадується найкращий виконавець цієї пісні з капелі бандуристів сл. п. Любанський, з його чудовим ліричним тенором, але ще тоді ми прийшли до висновку, що як текст, так і мелодія пісні, вимагає тут ніжного ліричного сопрано і тепер, слухаючи п. Галину Колодуб-Тимочко, ми остаточно переконались в правдивості своєї думки, і з повною відповідальністю тепер твердимо, що ця пісня в особі п. Галини Колодуб - Тимочко найшли ще кращого від сл. п. Любанського виконавця. Наступна точка: „Здійнялася хуртовина", муз. Витвицького показала нам, що мелодійний, ліричний сопран, може на очах перетворитися в сильний драматичний голос, з металевим забарвленням, який з жагою, і пристрастю закликає до чину, до дії. Ця пісня остаточно полонила присутніх і авдиторія засповоїлась лише тоді, коли співачка пообіцяла виступити це в кінці другого відділу. Тут до співачки підійшла п. Євгена Єржківська, заступниця голови місцевого відділу УКК, і від імені всієї екзекутиви подякувала їй за участь в концерті. В другому відділі п. Галина Колодуб-Тимочко проспівала Лисенкове: „Ой не світи місяченьку" та дві пісні з „Запорожця за Дунаєм" — „Місяцю ясний" та „Прилинь, прилинь". І саме в цьому виступі ми у всій красі побачили нашу співачку. Незрівняне „кантабіле", при рівних і могутніх верхах та глибоких, соковитих, майже альтових, низьких, при широкому, сильному „форте" і ніжному, сріблистому піяно, зачарувало присутніх і вони заставляли повторювати окремі пісні. А ми, слухаючи, цей чудовий спів, все більше переконувались, що прекрасне італійське „бель канто" лише тоді бере за серце, а не вражає тільки своєю досконалістю, коли до техніки італійського співу прикласти українську душу, тоді і тільки тоді ми матимемо незрівняні шедеври. Нам було жалко, що такий багатий голос, такий художній скарб, гине на еміґрації нікому не знаний, а не блистить на сцені опери вільної столиці України Києва. Але ж може ми таки доживемо, може дочекаємось своєї вільної Держави і тоді п. Галина Колодуб-Тимочко займе належне їй місце в Державній Національній Опері.

Академія закінчилася картиною: „Вільна Україна", учасники якої почали національний гимн, а присутні на залі приєднались до них і урочиста, широка мелодія заповнила залю. Дивує нас, що на Академії з обох православних українських громад були присутні лише окремі особи.

О. Ч.

Надійний юний мистець

Сьогодні, в суботу 14-го лютого, о год. 7:30 ввечорі відбудеться в Ню Йорку в залі Фешин Інституту концерт 10-літнього піяніста і скрипаля Романа Рудницького, — влаштовуваний Літературно-Мистецьким Клюбом.

Роман Рудницький, учень п'ятої кляси Публічної Школи в Томс Ривер, Ню Джерзі, народився в Ню Йорку, 1-го листопада 1942 р., як син пари відомих українських артистів, оперової прімадонни Марії Сокіл - Рудницької й композитора-дириґента Антона Рудницького. Вже в наймолодших роках Романа виявилося, що він обдарований т. зв. „абсолютним слухом". Він почав грати на фортепіяні спершу під керівництвом свого батька; коли вперше почув і побачив зблизька скрипку він настоював, щоби вчитися й на цьому інструменті. Коли Роман мав сім років його почув славнозвісний піяніст Сімон Барер і так захопився талантом малого хлопчини, що взяв його під своє покровительство. Від того часу Роман вчився в Сетлмент Мюзік Скул у Филаделфії, де був наймолодшим учнем в клясі Барера. Весною м. року Роман станув до конкурсу влаштованого Филаделфійською Симфонічною Оркестрою й вийшов з нього „фіналістом", себто одним з кількох вибраних до остаточної розгривки. У вересні м. р. тоді 9-літній Роман одержав подвійну стипендію — на науку фортепіяну і скрипки — у Музичній Академії у Филаделфії, перший одинокий такий випадок за час 80-літнього існування Академії. Його теперішнім вчителем фортепіяну є світової слави угорська піяністка Аґі Ямбор, а скрипки сам директор Музичної Академії проф. Санто.

Недавно Роман виступав з своїм першим симфонічним концертом. З цієї нагоди його зустріли різні почесті і мейор міста, в якому Роман проживає, проголосив „День Романа Рудницького", під час концерту його іменували почесним заступником шерифа, а губернатор стейту Ню Джерзі листовно поздоровив його з успіхом і висловив побажання блискучої музичної кар'єри. Американська місцева і позамісцева преса в рецензіях зі згаданого концерту одноголосно підкреслила, що .... одушевлена публіка була зачарована талантом Романа, який, дозрівши, напевно досягне найвищих шпилів майстерства."

С. Л.

ВІДГУКИ ДНЯ

ТАНКИ І ЛЮДИ

Люди танцюють із давен-давна. Не знаю, ги вже за Адама й Єви були вегерниці, але що прабатьки пускались гас-від-гасу в який танець — це певне. Пізніше, на еміґрації, коли підросли діти, то вже мусіло бути щось у роді вегерниць. Каїн і Авель попросивши до танцю сестригки напевно вигинали в суботу вегором якогось прагопака, прамазура, ги іншого правальса, і притупували аж передпотопова земля дудніла.

А потім уже пішло і пішло...

За Ноя, то й відповідний буфет був, бо старий адмірал любив і з'їсти, і випити, а старші два сини, думаю, теж любили. А навіть Хам, хог спершу вдавав прогібіціоніста, переконався пізніше до „вискокових" напитків і мало, кажуть, зі шкіри не вискакував, як заздрів де ґаллон „Сотерну" ги іншого „Токаю". ну" ги іншого „токаю".

Не знаю, від котрого з Ноєвих синів ми походимо, але знаю, що й ми любимо танцювати, не кажуги вже про буфетовий винахід Ноя, хог який він тут розпущений ги підпущений.

Маймо ми й свої національні танки: „козаки", „козагки", „коломийки", „гуцулки" ги інші „аркани", яких колись залюбки в нас танцювали.

Бувало аж душа радувалася, радувалася і на селі, і в місті.

— Гей! Музико! Шквар гопака! Та так, щоб аж жижки трусилися! — кригав до музикантів полтавець.

— Музиканти гесні! Аркана ми заграйте, нех си жюри позбуду! — просив гуцульський леґінь.

— Хлопці! Ану тепер дрібушки! — пропонував подоляк.

І в місті, на вегерницях та балях, були національні танки.

Бувало у Львові, підходив хлопець:

— Панно Олю, ги можу просити до першої коломийки?!

Панна Оля подавала „карнет" (така книжегка, де записувались танці!), а хлопець писав: „Володимир якийсь там", коли ж був добре знайомий, то тільки саме: „Володимир".

Після цього аранжер кригав: „Прошу просити до коломийки!", що було вже муштардою по обіді, бо хлопці вже давно просили. Хіба ще десь у кутогку котрась із дівгат „продавала петрушку", тоді біг комітетовий і просив до танцю.

Панна розпогоджувалась, мамця всміхалася, а комітетовий сумно зітхав, але не було ради — комітетовий!..

Кажуть, що від погатку світу старі люди хвалять старі гаси (крім татарських набігів, двох світових воєн і ДіПі-таборів!), запевнюючи, що колись було краще.

Я, ні хвалю старі, ні не ганю нових, а отак: згадую і порівнюю.

Багато з нас заїхало в гужі краї, в нові землі. — Даємо і там, де заїхали вегерниці, балі, ги інше пущення.

А підіть, подивіться, послухайте, ги погуєте хог один вигук до музики: „козагка!" „Аркана! „Гуцулки!" „Коломийки!"?!

Молоді люди немов встидаються своїх танків, а старі встидаються іти в танок. І так якось обходимось без них. Хіба гасом, щоб щось слов'янського затанцювати вдаримо російську „коробушку".

Ось недавно, на одних вегерницях, три ги готири рази „коробушкувалися".

Кажуть мені: На польських балях нашого „козагка" танцюють, то й ми можемо танцювати гужі танки!

Так! Але польські балі не обходяться без „мазура", „куяв'яка", ги навіть „польонеза"!

Всі народи танцюють залюбки свої національні танки — ми свої любимо подивитися, і то в балетній формі.

Не вірю, щоб мій фейлетон загнав нашу молодь до „козагка", „коломийки", ги „гуцулки", але вірю, що я повинен про це написати!

Галактіон Чіпка

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В АВСТРАЛІЇ

Українці в Австралії бажають жити в сільських оселях

Українська національна група в Австралії перша звернулася до уряду з заявою, що хоче йому допомогти в його змаганні до економічного розвитку країни, і запропонувала, що вона згідна громадно поселитися в окремих оселях та господарювати на власній землі. Зголошення на це поселення треба було надсилати до 15 грудня, а тепер український часопис у Сіднею „Вільна Думка" обмірковує організаційну працю, яку треба б провести перед здійсненням такого пляну. Треба б зорганізувати такі курси: практичне та теоретичне про сільсько - господарські машини, про зернові культури, плодо - овочеві культури, молочне господарство, овече господарство, курячі ферми та бджолове господарство. Ці курси можна б організувати в деяких містах, де існує можливість їх існування.

Праця СУМ-у в Австралії

Краєвий Комітет СУМ-у в Австралії вирішив доложити якнайбільше зусиль, щоб зорганізувати українську юну молодь. Виховна Рада при КК СУМ-і, що складається з педагогів, професорів і тіловиховників, вже взялася до опрацювання подрібної програми для Юного СУМ-у, для виховників і керівників ланок юнацтва. Щодо загального ведення юної молоді, то складено вичерпуюче опрацьований д-ром В. Маркусем правильник організації й діяльности Юнацтва Спілки Української Молоді, затверджений Центральним Комітетом СУМ-у.

І в Сіднею хочуть їсти український борщ

19 грудня м. р. відкрили українську харчівню, що міститься в Українському домі. Там будуть видаватися смачні, також і українські страви, кожного дня. Вони будуть „дешеві та обильні", як повідомляється в оголошенні.

● РОЗШУКИ ●

Батько пошукує сина ГАЙДАБУРУ Николая, ОВЧАРЕНКО Анатолія та НЕСТОРЕНКО Николая. Прошу писати на адресу:
KONSTANTIN PJATIKIN
1925 N. Marshall St.
Philadelphia 22, Pa., U.S.A.

ОНУФРІЯ ГУСЯНИЦЮ (сина Анни) з села Зубраче, пов. Лісько шукає Марія КУРЯТНИК. Дуже прошу подати про нього вістку на адресу:
M. KURATNYK
420 Walnut St., Yonkers, N. Y.

Шукаю
КОМАРНИЦЬКОГО ЮЗЕФА, який перебував в Ганау у Німеччині в охорон. компанії і прибув до Америки в 1949 році. Вістку про нього прошу слати на адресу:
Mr. M. DRONYK
1433 W. Cortez Street
CHICAGO 22, ILL.

Пошукую знайомих з Києва, ГРИГОРІЯ НОСОВЕЦЬ з жінкою. Вістку про них прошу подати на адресу:
Miss EUGENIA GEMEDSCHIEC
214 South Washington St.,
Rome, N. Y.

● ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ ●

● НАУКА ●

В Ню Йорку відбувається навчання ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ і Математичних Предметів.

Виклади і підручники в укр. мові, з англ. термін. Америк. програм. Домове або кореспонденційне навчання для провінції. Працьовитим креслярам — допомога при шуканні праці. Зголош. Книгарня „Говерля", 41 E. 7 ст. Н. Йорк, середа 6 — 7 г. Інж. К. Церкевич, 350 Grove Street, Jersey City, N. J.

В БРАЗІЛІЇ

Перший випуск українців матурантів у Прудентополі

Перший раз Прудентопіль міг бачити урочистість вручення матуральних дипломів гімназійного курсу першим випускникам з гімназії Непорочної Діви СС Служебниць. Опікунами урочистости були Кардинал Дон Жайме до Камара й префейто д-р Гертнер.

З життя У.А.П. Церковної Громади на колонії Нова Україна

Перед двома роками о. Постолян заснував Братство св. Володимира Великого. Те Братство стало діяльним, бо при ньому заснувався аматорський гурток під проводом п. Михайла Герича. Зразу приходилось поборювати великі труднощі, бо майже всі аматори — це новики, які перший раз виступали на сцені.

Друга трудність є та, що люди мешкають віддалено один від одного і від товариства, так що на проби можуть приходити лише в неділі або свята.

Але всі труднощі переборено. Аматорський гурток вже виставив кілька вистав, які принесли прихід на церкву.

АВСТРІЯ

Українці в Куфштайні

Українська громада в Куфштайні нараховує 160 осіб разом з дітьми. Це переважно старші віком люди, інваліди й хворі. Це й було причиною, чому вони досі не виїхали. Є частина фізично здорових людей, але вони ни виїхали нікуди тому, що не хотіли їхати туди, куди їх посилали, а виїзд до Америки відмовлено їм з таких причин: Фахівець, а раз фахівець і жив у Совєтському Союзі, значить був членом спілки, а членів спілки до Америки не беруть. Деяких не допущено до Америки через доноси. Назагал фізично здорового елементу мало. Громада національно свідома й її життя розвивається більш - менш нормально. Виписують різні українські часописи. Кожної суботи група ветеранів улаштовує вечір інформацій зі світу. Ці вечорі відвідує чимало українців. Є осередок СВУ, який недавно зорганізували. Недавно відбулися інформаційні збори молоді. Дуже гарно пройшло Шевченкове свято, на яке були запрошені гості з різних національностей (румуни, мадяри, німці, австрійці, чехи, словаки), де різними мовами декламовано поезії великого пророка України. Громада поділяється за віровизнанням на греко - католиків (більшість) і на православних (мала кількість), має й дві церкви — греко - католицьку та православну.

ВИЯСНЕННЯ

В „Свободі" ч. 2. з 3. січня ц. р. була поміщена подяка слідуючого змісту: „Складаємо щиру подяку Всечесним Отцям Шеховичу, Білякови, Смулкові і Антохієву за віддану відправу похорону і панахид світлої пам'яти нашої доні та дружини Марини Гарматій".

Щоб уникнути непорозуміння, ніби католицькі священники разом з православними відправляли похорон і панахиду, почуваюся до обов'язку вияснити, що похорон бл. п. Марини Гарматій був відправлений в українському католицькому обряді під проводом о. В. Смулки і о. І. Шеховича. Священники Віляк і Антохів були присутні на похороні і панахиді, як приватні люди.

З християнським привітом

о. В. СМУЛКА.

УРОЧИСТА ПАНАХИДА

за душі сл. п. Ольги Басараб та жінок, що віддали своє життя за Україну, буде відправлена старанням Самостійного Золотого Хреста ім. Ольги Басараб в церкві св. Юра в Ню Йорку сьогодні, в суботу 14-го лютого, о год. 6-тій ввечорі. До Панахиди стане сім священиків і її співатиме хор „Думка".

● Краєве університетське Братерство Фі Дельта Тета відмовило прийняти в свій склад відділ з колегії Вільямстави, у стейті Массачусетс за те, що його членом став студент-жид. Статут Товариства дозволяє на приймання в члени тільки — „білих людей повної арійської крови."

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

КОЛИШНІЙ ВОЯК ПЕРЕМІНЕНИЙ НА ЖІНКУ

Ню Йорк. — Христина Йоргенсен, у віці 26 років, яка як Джордж Йоргенсен відбула військову службу, коли мешкала на передмістю Бронкс, і приїхала була до дому з вояцькими привілеями, повернулася в четвер літаком з Копенгаген у Данії, вже як дівчина, перебувши там складну операцію статтевої переміни. Вона має ясне волосся і зовсім не похожа на мужчину. При висадці з літака її зустрінули репортери, яким вона сказала дещо про те, як почувається після повороту до Америки. Вона каже, що присвятить свою майбутність на працю в фотографа і виробі кольорового фільму, який буде виставлений в Данії. Деякі газети дістали від неї право в подробицях описати її переживання під час „метаморфози".

БОРОТЬБА ЗА ПРЕСУ В БОЛІВІЇ

Ля Паз, Болівія. — Могутнє Об'єднання Фабричних Робітників звернулося до уряду з домаганням вивласнити відомий часопис „Льос Тіємпос" в Кочабама. Одночасно висунено справу цензури новинок. Ця справа набрала дразливости після того, як урядовці департаменту Кочабами видали розпорядження до преси й радіо представляти їм всі новинки перед їхньою публікацією. Робітники обвинувачують часопис „Льос Тіємпос" в поміщуванні „протиробітничих" і „проти-націоналістичних" статтей, що повинно бути покаране вивласненням видавництва.

● 63 конгресових слідств згогошено до комісії правил в Палаті Репрезентантів. Слідства охоплюють такі різнородні справи, як порнографічну літературу, ціну волового м'яса, проблеми старинків, звірства в Кореї, лісів у Алясці і т. д.

● Колумбія і Швеція підписали у Боготі торговельний договір, за яким Колумбія вишле до Швеції на 3,000,000 долярів кави, а отримає з Швеції на цю ж суму фабричні вироби.

● Про потребу „етичної релігії", яка має запанувати в „урбанізованій громаді" говорив пастор „Пілґрім Конґреґейшинел Чорч", в Ню Йорку. За думкою пастора, „релігія віри" невідповідна сучасному людству.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. а просвіта — це сила!

СМЕРТЬ ДОБРОЇ ГРОМАДЯНКИ

В неділю, 8 грудня 1953 р. померла в нюйоркській лічниці бл. п. П. Теодозія Купчинська, дружина пастора д-ра Володимира Купчинського. Покійна походила з села Кадлубиць, брідського повіту, звідки виїхала в 1911 р., спершу до Канади, а опісля перенеслася до ЗДА та жила в Ню Йорку. Тут займалася весь час харитативною працею, а після другої світової війни багато допомогла в збірках на скитальців.

Зразкова дружина і мати виховала п'ятеро своїх дітей на добрих громадян і свідомих українців.

В вівторок, 10 лютого відпровадила її велика громада приятелів і знайомих на місце вічного спочинку.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

РІЗНОСТОРОННЯ ПРАЦЯ МІСІОНЕРІВ ЗДА

З Манізалесу в Кольомбії доносять про велику працю, що її вкладають в життя цієї країни місіонері із ЗДА. Озброєні найновішим знанням, не тільки богословським, але й технічним, місіонері входять в гущу життя країни й багато спричиняються її економічному піднесенню. Ці представники Римо - Католицької Церкви твердять, що об'єднані зусилля церкви можуть заспокоїти не лише духовий голод людини, але й її фізичні потреби. Багато місіонерів посвятилися хліборобському піднесенню країни, працюючи в найдикіших її закутинах, інші діяльні в ділянці охорони здоров'я, економіки тощо.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Володимира, від. 173 повідомляє, що місячні збори відбудуться в вівторок, 17. лютого в галі парохіяльній, 608 South Heald St., о 7. год. ввечорі. Присутність всіх членів конечна. Проситься урядників, щоби були присутні, а довгуючі члени, щоби вирівняли свої вкладки. — Уряд Бр.

Посмертна Згадка

ІВАН ФОРИСЬ, член Тов. У. Н. Союзу від. 292 в Дітройт, Міш., помер 28. січня 1953 р. у 66 році життя. Покійний походив зі села Вирів, пов. Камінка Струмилова, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Марію, дочку Брониславу, шваґра Григорія та багато односелчан, що належать до його ближчої і дальшої рідні. Покійний був у відділі безперервно 18 років предсідником і тричі делеґатом на конвенції. Був діяльним в громаді. Не було народної справи, щоб там не було Івана Форися. Був жертвенний, щиро сам давав і других заохочував. Роками ходили ми за пожертвами з колядою на Рідну Школу, на церкву, на інвалідів, а останніми роками на скитальців. Похорон відбувся в суботу, 31. січня, до укр. гр.катол. церкви при Кліпер вул. В похороні взяли участь родина та членство відділу та великі маси народу. Тлінні останки зложено на Holy Sepulchre Cemetery. — В. И. П.! П. Кізел, секр.

ТАРЗАН, ч. 3010. Раптове ехоплення.

„Перші обійми ідола", кричала Мераля, „приносять вічне життя. Другі . . . смерть!"

Вонг, неспостережено, пересувався до загіпнотизованої дівчини.

„Мерале, якщо тільки скривдите Бетті Вест", остерігав Тарзан, „і ви згинете!" Вонг далі нишком наближався.

Кутиком ока Мераля спостерегла наглий скок Вонга вперед. З жорстоким криком вона пхнула Бетті в стовп холодного білого полум'я.